

ΑΝΩΤΑΤΗ ΣΥΝΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αρ. Πρωτ. 1079

Αθήνα, 21/12/2020

Αξιότιμο
Κύριο Θεόδωρο Σκυλακάκη
Αναπληρωτή Υπουργό Οικονομικών

ΘΕΜΑ: Προτάσεις επί του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας – επισημάνσεις για αναγκαίες βελτιώσεις.

Αξιότιμε Κύριε Υπουργέ.

Η Ανωτάτη Συνομοσπονδία Πολυτέκνων Ελλάδος (εφεξής Α.Σ.Π.Ε.), ως η μεγαλύτερη και αρχαιότερη οικογενειακή Οργάνωση στην Ελλάδα, θεσμικός κοινωνικός εταίρος για θέματα οικογένειας, μητρότητας και παιδιού, και φορέας εκπροσώπησης των 200.000 και πλέον πολύτεκνων οικογενειών στην Ελλάδα προς τις οποίες το Κράτος οφείλει ειδική μέριμνα (άρθρο 21 παρ. 2 του Συντάγματος) καθώς επίσης να σχεδιάζει και να εφαρμόζει δημογραφική πολιτική (άρθρο 21 παρ. 5 του Συντάγματος), καταθέτει τις απόψεις της για το υπό διαβούλευση κείμενο των Στρατηγικών Κατευθύνσεων του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (εφεξής Εθνικό Σχέδιο), επισημαίνοντας προκαταρκτικά ότι ο ρόλος των οικογενειακών και δημογραφικών πολιτικών είναι όσο ποτέ άλλοτε απαραίτητος για την οικονομική ανάπτυξη και την συνοχή της Ελληνικής κοινωνίας.

I. Γενικές Διαπιστώσεις

Οι τέσσερις Πυλώνες του Εθνικού Σχεδίου (Πράσινη Μετάβαση, Ψηφιακή Μετάβαση, Απασχόληση, Δεξιότητες και Κοινωνική Συνοχή, Ιδιωτικές Επενδύσεις και Οικονομικός και Θεσμικός Μετασχηματισμός) παρουσιάζουν υψηλή συνάφεια με τις προτεραιότητες του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (*Recovery and Resilience Facility*). Δεν βασίζονται, όμως, στις ακόλουθες αναμφισβήτητες παραδοχές:

α) Οι συνθήκες πανδημίας κατέδειξαν την ανάγκη αύξησης του επιπέδου αυτάρκειας στην παραγωγή βασικών ειδών σε εθνικό και τοπικό επίπεδο, επαναφέροντας στο προσκήνιο το ερώτημα σχετικά με την ενίσχυση του πρωτογενούς και δευτερογενούς τομέα, του οποίου η συνεισφορά στο εθνικό προϊόν μειώνεται συνεχώς παραχωρώντας τη θέση του σε εισαγωγές.

β) Η ερήμωση της υπαίθρου και η υπέρμετρη διόγκωση των μεγάλων αστικών κέντρων αποτελούν τροχοπέδη στην οικονομική ανάπτυξη με σημαντικές δευτερογενείς συνέπειες τόσο στην ποιότητα ζωής όσο και στην δυνατότητα αξιοποίησης ευκαιριών σε περιφερειακό επίπεδο για τη διεύρυνση των τοπικών αγορών εργασίας, την βελτίωση των υποδομών τους και την προσέλκυση επενδύσεων.

γ) Η ραγδαία δημογραφική γήρανση και η συντελούμενη πληθυσμιακή κατάρρευση της χώρας (με βάση και τις σχετικές προβλέψεις της Eurostat) οδηγούν στην εκ προοιμίου αποτυχία των σχεδίων οικονομικής ανάπτυξης, αφού η συνεχώς αυξανόμενη διαφορά θανάτων – γεννήσεων υπονομεύει κάθε προσπάθεια οικονομικής σταθεροποίησης και επίλυσης του προβλήματος στο ασφαλιστικό σύστημα.

Η αβεβαιότητα που αισθάνονται οι πολίτες για την επόμενη ημέρα λόγω και της παντελούς απουσίας δομημένου πλαισίου οικογενειακής και δημογραφικής πολιτικής σε συνδυασμό με την κατάργηση όλων των μέτρων που είχαν ληφθεί στο παρελθόν για τη στήριξη των πολύτεκνων οικογενειών οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια στην ταχύτατη συρρίκνωση του πολυτιμότερου κεφαλαίου που διαθέτει η χώρα, δηλαδή των ανθρωπίνων πόρων της.

δ) Η μικρομεσαία οικογενειακή επιχείρηση ήταν και παραμένει, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στην Ευρώπη, βασικό συστατικό στοιχείο κάθε εθνικής οικονομίας. Η στήριξη με κάθε τρόπο (οικονομικό, συμβουλευτικό, μέσων και υποδομών) των μικρομεσαίων οικογενειακών επιχειρήσεων πρέπει να αποτελέσει κεντρικό άξονα της νέας αναπτυξιακής πολιτικής, σε συνδυασμό με κίνητρα για την απόκτηση παιδιών που θα διαδεχθούν τους γονείς τους στις οικογενειακές επιχειρήσεις.

ε) Η κοινωνική κατοικία ήταν και παραμένει ένας παραμελημένος τομέας, παρότι η κατοικία αποτελεί εμπόδιο τόσο στην δημιουργία οικογένειας όσο και στην απόκτηση περισσότερων παιδιών. Μια δυναμική παρέμβαση του κράτους προς την κατεύθυνση αυτή θα δημιουργήσει πολλαπλασιαστικά οφέλη σε οικονομικό, κοινωνικό και δημογραφικό επίπεδο.

στ) Οι συνθήκες της πανδημίας επέβαλαν την άμεση μετατροπή της οικογενειακής κατοικίας σε χώρο τηλεργασίας και τηλεεκπαίδευσης, δημιουργώντας σημαντικά προβλήματα θέματα επάρκειας χώρων για αξιοπρεπή διαβίωση και απρόσκοπτη εργασία, κάτι που οδηγεί αναπόφευκτα τη συζήτηση στα θέματα της κοινωνικής στέγασης. Παρότι ο νομοθέτης έχει προνοήσει από το παρελθόν για τις στεγαστικές

ανάγκες των πολυτέκνων οικογενειών, οι σχετικές διατάξεις έχουν περιέλθει στη λήθη της δημόσιας διοίκησης για δεκαετίες.

ζ) Οι ανάγκες σε εξοπλισμό, σε συνδυασμό με τις ανάγκες σε τηλεπικοινωνιακές συνδέσεις έχουν δημιουργήσει αρνητικές συνθήκες για αρκετές πολύτεκνες οικογένειες την εποχή αυτή. Στην μικρότερου μεγέθους πολύτεκνη οικογένεια με τέσσερα (4) παιδιά, απαιτούνται έξι (6) ηλεκτρονικοί υπολογιστές, τέσσερις για την τηλεεκπαίδευση των παιδιών και δύο για τους γονείς που τηλεργάζονται. Η πανδημία δημιούργησε προϋποθέσεις παρεμπόδισης της συμμετοχής στην εργασία και στην εκπαίδευση, βασικά ανθρώπινα δικαιώματα, για σημαντικό αριθμό πολυτέκνων οικογενειών.

Το Εθνικό Σχέδιο δεν αντιμετωπίζει πειστικά τις άμεσες οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας στις οικογένειες και, πολύ περισσότερο, στις πολύτεκνες οικογένειες, για τις οποίες οι συνέπειες της κρίσης μπορεί εν δυνάμει, να εξελιχθούν σε εστίες κοινωνικού και οικονομικού αποκλεισμού. Παράλληλα, δεν αναγνωρίζει τον αυτοδύναμο ρόλο των οικογενειακών και δημογραφικών πολιτικών στην οικονομική ανάπτυξη και την συνοχή της Ελληνικής κοινωνίας.

Κοινωνική συνοχή δεν νοείται χωρίς ομαλή διαδοχή των γενεών και αναπλήρωση του γηγενούς πληθυσμού. Η πληθυσμιακή σταθερότητα και ανάπτυξη του γηγενούς πληθυσμού είναι παράλληλα αναγκαία προϋπόθεση (βλ. τη σχετική μελέτη του Γαλλικού Ερευνητικού Κέντρου Ρομπέρ Σουμάν «Ευρώπη 2050 -Δημογραφική αυτοκτονία», <https://www.robert-schuman.eu/en/doc/questions-d-europe/qe-462-en.pdf>) και για την οικονομική βιωσιμότητα οποιασδήποτε χώρας, ιδίως για χώρες, όπως η Ελλάδα, που είναι πλέον εγκλωβισμένες σε συνθήκες δημογραφικής κατάρρευσης.

II. Προτάσεις

Η ανθεκτικότητα της Ελληνικής κοινωνίας και οικονομίας εξαρτάται άμεσα από την αποτελεσματικότητα των μέτρων της δημογραφικής και οικογενειακής πολιτικής, που πρέπει να θεσμοθετηθούν και εφαρμοσθούν με συνέπεια ανεξαρτήτως των εκάστοτε κυβερνώντων. Η αδράνεια του Ελληνικού κράτους στο πεδίο αυτό είναι τροχοπέδη σε κάθε απόφαση δημιουργίας ή επέκτασης της οικογένειας από τους νέους γονείς και δημιουργεί μακροπρόθεσμα προβλήματα στη διατήρηση της ταυτότητας του έθνους.

Απαραίτητη προϋπόθεση, επομένως, της συμβολής του Εθνικού Σχεδίου τόσο στη βελτίωση της ανθεκτικότητας και της ικανότητας προσαρμογής της Ελλάδας, όσο και στον μετριασμό των κοινωνικών και οικονομικών επιπτώσεων της κρίσης είναι να συμπεριλάβει η Ελληνική Κυβέρνηση στις προτεραιότητες του Σχεδίου ένα νέο Πυλώνα με τίτλο «Επενδύσεις στην Οικογένεια και την Δημογραφική Ανάκαμψη», που θα προωθηθεί με ένα μείγμα θεσμικών και επενδυτικών μέτρων, όπως ιδίως:

α. **Άμεση εκπόνηση με πρωτοβουλία του Πρωθυπουργού ενός Εθνικού Σχεδίου Στήριξης για τις Πολύτεκνες Οικογένειες.** Το 4^ο και κάθε επόμενο παιδί είναι η συνθήκη που εξασφαλίζει την αναπλήρωση των παιδιών που δεν αποκτούν οι άτεκνες και οι οικογένειες με ένα παιδί. Η εξασφάλιση αξιοπρεπούς διαβίωσης χωρίς αποκλεισμούς λόγω του μεγέθους της οικογένειας θα αποτελέσει κίνητρο για απόκτηση περισσότερων παιδιών από τις οικογένειες που πλέον επιλέγουν να αποκτήσουν ένα ή κανένα παιδί.

β. Προώθηση ενός **Νόμου – Πλαίσιο για την Οικογένεια**, που θα περιλαμβάνει κίνητρα, πλεονεκτήματα και ειδικά μέτρα καταπολέμησης των διακρίσεων, προωθώντας οριζόντιες ρήτρες ελέγχου δημογραφικών επιπτώσεων σε κάθε νομοθετική πρωτοβουλία.

γ. Σύσταση μόνιμης θέσης **Εθνικού Συντονιστή Οικογενειακής και Δημογραφικής Πολιτικής** παρά τω Πρωθυπουργώ.

δ. Ίδρυση **Υπουργείου Οικογένειας** με αρμοδιότητα την δημογραφική και οικογενειακή πολιτική της χώρας, που θα σχεδιάσει μέτρα γενικής (για την απόκτηση 1^{ου}, 2^{ου} και 3^{ου} παιδιού) και ειδικής (για την απόκτηση 4^{ου} και επόμενων παιδιών) στόχευσης.

Η Α.Σ.Π.Ε., ως υπεύθυνος θεσμικός εταίρος και εκπρόσωπος των δικαιωμάτων των πολύτεκνων οικογενειών, δεν μπορεί να παραμείνει παθητικός ακροατής διαχρονικών καθυστερήσεων και ελλείψεων. Για το λόγο αυτό, έχει προχωρήσει σε συνεργασία με το Ερευνητικό Εργαστήριο Κοινωνικής Διοίκησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής στην ίδρυση του πρώτου Παρατηρητηρίου για την Οικογένεια και την Δημογραφία στην Ελλάδα, επιθυμώντας να αναδείξει τον αυξημένο ρόλο τους, ιδίως σε περιόδους κρίσεων.

Η Α.Σ.Π.Ε. θα συνεχίσει τις παρεμβάσεις της και κατά τη διάρκεια της οριστικοποίησης του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, ώστε να συμβάλλει δημιουργικά στην απαραίτητη σύνδεση των προτεινόμενων μεταρρυθμίσεων με την εξυπηρέτηση ευρύτερων στόχων οικογενειακής και δημογραφικής πολιτικής, που

μπορεί να υποστηριχθούν από τους πόρους του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, αλλά και του Πολυτεχούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2021-2027.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας αναμένοντας τη σχετική συνεργασία.

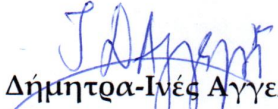
Για την ΑΣΠΕ

Ο Πρόεδρος

Βασίλειος Θεοδοκάτος

Η Γεν. Γραμματέας

Δήμητρα-Ινές Αγγελή